ISSN 1791-9533

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1900

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ - ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ - ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1823 ΚΕΜΠΑ

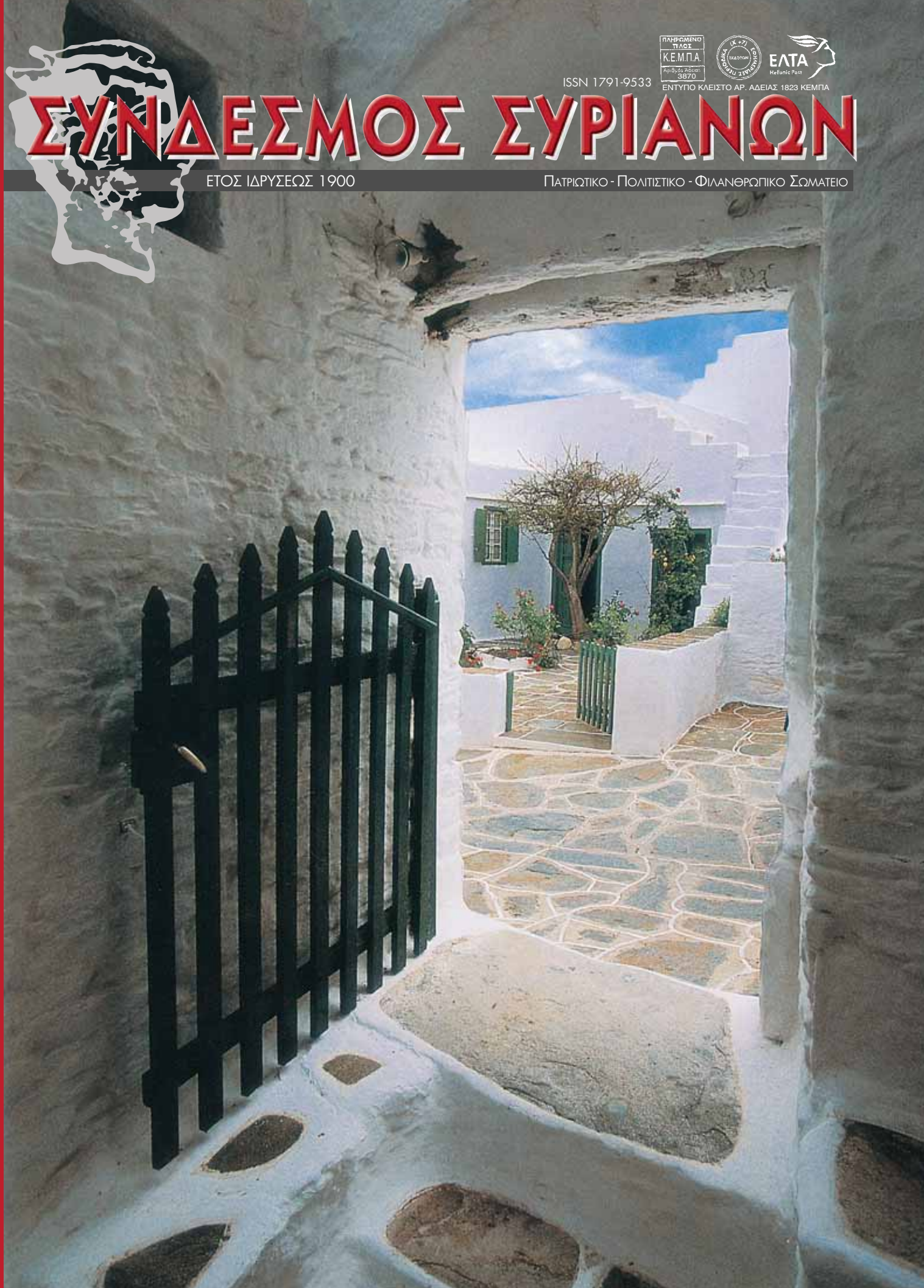

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ • ΤΕΥΧΟΣ 62 • ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011 ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ €0,01

ΤΕΜΝΩΝ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ Ο.Ε CONSTRUCTION & DEVELOPMENT

ΝΕΕΣ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ
ΣΤΟΝ ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟ

ΤΗΛ. ΠΩΛΗΣΕΩΝ : 210 8956014 - 6972503458 - 6944297498
www.temnon.gr

la mamma
pizza delivery

...απόψε τρώμε La Mamma

Στ. Πρωίου 71, DELIVERY

καθημερινά 18:00 - 24:00, εκτός Δευτέρας.

δοκιμάζω νέες πίτσες

- ΚΑΡΜΠΟΝΑΡΑ EXTRA (σάλτσα καρμπονάρα, μπέικον, γιαούρτι, πιπεριά, μανιτάρια.)
- ΚΟΤΟΠΟΥΛΟ - ΜΠΕΙΚΟΝ (σάλτσα ντομάτας, κοτόπουλο, gouda, μπέικον, κρεμμύδι, φρέσκια ντομάτα.)
- ΑΑΑ ΚΡΕΜ (μανιτάρια, κρεμμύδι, πιπεριά, λουκάνικο, σκόρδο, κρέμα γάλακτος.)
- ΛΕΥΚΗ (γιαούρτι, φέτα, κεφαλοτύρι, κρεμμύδι, κρέμα γάλακτος, ντοματίνι, αυγό.)
- BARBEQUE (σάλτσα barbeque, μπέικον, γιαούρτι, λουκάνικο, πιπεριά.)

μην ξεχάσω ότι μπορώ να βάλω extra ότι υλικό θέλω

Δεχόμαστε παραγγελίες για εκδηλώσεις και πάρτυ. Για καλύτερη εξυπηρέτησή σας, ειδοποιήστε μας μια ημέρα νωρίτερα

22810 84500

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

•

ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011

•

ΕΤΟΣ 16ο ΤΕΥΧΟΣ 62

•

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ
3ης Σεπτεμβρίου 56 - 10433 Αθήνα
Τηλ.: 210.82 26 785
Fax: 210.52 41 047
E-mail: nisosyros@gmail.com
Ιστοσελίδα: www.synd.gr
ΚΩΔΙΚΟΣ: 1710

•

Υπεύθυνος έκδοσης:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ
Πρόεδρος Συνδέσμου Συριανών

Επιμέλεια Έκδοσης:
ΒΑΛΙΑ ΜΙΧΑΗΛ

Συνεργάτες παρόντος τεύχους:
ΜΑΡΙΑ-ΘΗΡΕΣΙΑ ΔΑΛΕΖΙΟΥ
ΤΑΚΗΣ ΚΥΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΤΕΛΙΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΣΣΑΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Ν. ΡΟΥΣΣΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΧΑΤΖΙΡΗ

Διόρθωση κειμένων:
ΑΝΔΡΕΑΣ Γ. ΠΑΣΣΑΣ

•

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί, όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Φωτογραφία εξωφύλλου:

Γειτονιά στην Άνω Σύρο

του Νίκου Δεσύλα

Φωτοστοιχειοθεσία ***Β. & Ε. Μπαμπάη Ε.Π.Ε.***
Επικούρου 31 & Πειραιώς
Τηλ.: 210. 32.14.904 Fax:210 32.14.991

το Θέμα

Αγαπητοί μας συμπατριώτες και φίλοι,

Αισθανόμαστε την ανάγκη και την υποχρέωση να επικοινωνήσουμε μαζί σας, για να σας ενημερώσουμε για ένα σημαντικό ζήτημα, που αφορά την απόφασή μας για αναστολή της έντυπης έκδοσης του τριμηνιαίου περιοδικού μας, σαν συνέπεια της δύσκολης οικονομικής κατάστασης στην οποία βρίσκεται ο Σύνδεσμος, απότοκη και της γενικής οικονομικής συγκυρίας.

Πιο συγκεκριμένα, θέλουμε να σας κάνουμε γνωστό ότι από την 1η Αυγούστου 2011 καταργήθηκε η πολύ σημαντική για τη βιωσιμότητα των Συλλόγων ταχυδρομική επιχορήγηση στην αποστολή των εντύπων τους, με αποτέλεσμα να γίνεται απαγορευτική πλέον τόσο η εκτύπωση όσο και η αποστολή τους.

Ακριβέστερα, το συνολικό κόστος αποστολής 1.200 τευχών του περιοδικού μας πριν την κατάργηση του παλαιού καθεστώτος, ανήρχετο σε περίπου 90 €, ενώ σήμερα και παρά την έκπτωση που πετύχαμε από τα ΕΛΤΑ, θα ανέλθει στα 800 € ανά αποστολή, δηλ. 3.200 € το χρόνο μόνο τα ταχυδρομικά τέλη και με συνολικό κόστος περίπου 10.000 € το έτος μόνο για το περιοδικό (εκτύπωση και αποστολή).

Με όλη την ειλικρίνεια, σας κάνουμε γνωστό ότι τα οικονομικά του Συνδέσμου μας δεν αντέχουν ένα τόσο μεγάλο κόστος, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο και αυτή ακόμη η βιωσιμότητα του Συνδέσμου μας, λαμβανομένων υπ' όψιν των υποχρεώσεων εξυπηρετήσεως του δανείου για τη νέα στέγη και των παγίων λειτουργικών εξόδων σε συσχέτιση με τα μειωμένα έσοδα από συνδρομές και δωρεές, που υπολογίζουμε ότι θα μειωθούν στα μισά.

Γι' αυτό, το Δ.Σ. του Συνδέσμου μας, χωρίς επ' ουδενί να παραβλέπει τη μεγάλη αξία του περιοδικού μας στην ενημέρωση των μελών του, αποφάσισε ως εναλλακτική λύση τη συνέχιση έκδοσης του περιοδικού σε ηλεκτρονική μορφή πλέον, που θα μπορούν οι αναγνώστες να βρίσκουν **στο site του Συνδέσμου www.synd.gr** ή να λαμβάνουν στο προσωπικό τους e-mail.

Τελειώνοντας, θέλουμε να σας κάνουμε γνωστό ότι από το σύνολο των 3.500 περίπου εντύπων (περιοδικών και εφημερίδων) που διακινούνται μέσω ΕΛΤΑ με σταθερή περιοδικότητα (έως 3 μήνες) στην ελληνική επικράτεια, εκτιμάται ότι, θα διασωθούν μόνο περί τα 500, τα οποία είναι ημερήσιες και εβδομαδιαίες εφημερίδες και οι εκδότες τους είναι μέλη της Ένωσης Δημοσιογράφων Ιδιοκτητών Περιοδικού Τύπου και έχουν ως κύριο επάγγελμα την έκδοση εντύπων.

Σας ευχαριστούμε για την κατανόησή σας και σας παρακαλούμε όσοι έχετε πρόσβαση στο internet, να στείλετε την ηλεκτρονική διεύθυνση του e-mail σας.

Ο Πρόεδρος και τα μέλη του
Δ.Σ. του ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

«ΚΥΜΙΝΟ, ΚΥΜΙΝΟ, ΚΥΜΙΝΟ, Η ΔΕΞΑΜΕΝΗ»

Του Ανδρέα Γ. Πασσά, Δικηγόρου Αθηνών επί τιμή

Στις 22 Μαρτίου του 1955 πραγματοποιήθηκε, επιτέλους, η μεταφορά στο νησί μας της δεξαμενής. Ήταν η πολυπόθητη ημέρα. Όλος ο Συριανός κόσμος ήταν από το πρωί στο πόδι, περιμένοντας από στιγμή σε στιγμή να καταπλεύσει, να «σκάσει μύτη» η δεξαμενή. Λες και το νησί γιόρταζε κάποια μεγάλη γιορτή. Εκατοντάδες είχαν ξεχυθεί στην παραλία για να την δουν, να δουν το σουλούπι της, να την υποδεχθούν, να την καμαρώσουν, να την καλωσορίσουν.

Ο καθένας ήθελε να είναι ο πρώτος που θα την αντικρύσει, και αυτός να μεταδώσει, σαν αστραπή, ότι το όνειρο έγινε πραγματικότητα.

Πράγματι οι Συριανοί είχαν εναποθέσει τις ελπίδες τους στην εγκατάσταση της δεξαμενής στην Σύρα για την οικονομική ώθηση του νησιού που ο πόλεμος, η κατοχή και η επακολουθήσασα οικονομική κρίση και ανεργία το είχαν μαραζώσει.

Πίστευαν ότι η δεξαμενή ήταν η σωτηρία τους και όσο, παρά τις εκάστοτε υποσχέσεις, περνούσε ο καιρός χωρίς αποτέλεσμα, τόσο απεγοητεύοντο. Την απογοήτευση, μαζί με την αξιοπρεπή ανέχειά τους, την είχαν κάνει χιούμορ, καθημερινή συζήτηση, μεταμφίεση στις αποκριές, θέατρο και τραγούδι.

Στις επιθεωρησιακές θεατρικές παραστάσεις, στο θέατρο Απόλλων, των Συριανών ερασιτεχνικών θιάσων σχολείων ή σωματείων, κυριαρχούσε το ασμάτιο - ρεφραίν:
«Κύμινο, κύμινο, κύμινο η δεξαμενή,
χρόνια μας την τάζουνε κι ακόμα να φανεί»,
και αυτό αντηχούσε στα υπαίθρια παιδικά παιχνίδια και στις ταβερνούλες, και ήταν μουσικά τοποθετημένο πάνω στο γνωστό τραγούδι - ρεφραίν της εποχής:
«Κύμινο, κύμινο, κύμινο μας βαλάντωσες
φόρτσα το μαντολίνο πολύ μας σκλάβωσες».

Η δεξαμενή επρόκειτο να μεταφερθεί κατ' ευθείαν από την Ιταλία (ήταν μέσα στις πολεμικές επανορθώσεις) κάνοντας τον γύρο της Πελοποννήσου, και βάζοντας κάτω τις γεωγραφικές γνώσεις μας, άλλοι επέμεναν ότι θα φανεί όπως τα πλοία από τον Πειραιά, δηλαδή από τους Μύλους, και άλλοι, που δικαιωθήκαμε εκ των υστέρων, από την νότια πλευρά, από το Λανάδο και το φανάρι του Κοντογιάννη.

Στο Γυμνάσιο ήμαστε ανάστατοι. Αντί για παρακολούθηση μαθημάτων όλο κοιτάζαμε από τα παράθυρα την είσοδο του λιμανιού. Λίγο πριν το μεσημέρι που φάνηκε, ξεχυθήκαμε με ζητωκραυγές, και αμέσως η επιστάτρια, η κυρά - Κατίνα Καλογεράκη, χτύπησε την πόρτα της τάξης μας και ανακοίνωσε στον φιλόλογο Ανάργυρο Κουτσιλιέρη την εντολή του γυμνασιάρχη Γεωργίου Πιτσινού να σχολάσομε.

Όλη η Σύρα είχε παραταχθεί στον μώλο, στο νησάκι, στα ψαράδικα, στα Λαζαρέττα και ό,που αλλού. Σημαίες κυματίζανε, καράβια και καΐκια σφυρίζανε, οι καμπάνες των εκκλησιών χτυπούσαν χαρμόσυνα. Κλείσανε και τα καταστήματα για να μη λείψει κανείς από την υποδοχή. Βάρκες και κάθε είδους πλεούμενο, όλα σημαιοστολισμένα, βγήκαν απ' το λιμάνι, την προϋπάντησαν και την συνώδευαν. Τέσσερα ρυμουλκά, δύο εμπρός και δύο πίσω, μετακινούσαν το μεγαθήριο αυτό που βλέπαμε πρώτη φορά στη ζωή μας, και το ωδηγούσαν πολύ αργά προς την είσοδο του λιμανιού.

1

2

Η «Ηρωική Είσοδος» στο λιμάνι της Σύρας
Φάσεις κατά σειράν

(φωτογραφίες από το αρχείο Ανδρ. Γ. Πασσά)

Έλαμπε όλο το νησί. Τέτοια χαρά ποτέ άλλοτε δεν τού 'χε τύχει.

Πράγματι είχαν δικαιωθεί οι πόθοι και ελπίδες του νησιού με τα δεδομένα της εποχής. Είχε προς στιγμήν σταματήσει ο ξενιτεμός. Αρκετοί Συριανοί με δύσκολο ή ανύπαρκτο μεροκάματο μπόρεσαν να κερδίσουν τον επιούσιον, εργαζόμενοι στη δεξαμενή, στο ματσακόνι, όπως το λέγαμε, και ήταν χαρά Θεού στα επακολουθήσαντα χρόνια της δεκαετίας του 1960 να βλέπεις καθημερινά το σμάρι των εργατών να πλημμυρίζουν την πόλη στις 5 το απόγευμα που σχόλαγε η βάρδια, μαύροι, κατάμαυροι, αγνώριστοι από τις μουντζούρες, να ανηφορίζουν για τα σπίτια με την ικανοποίηση του τίμιου ιδρώτα και τη γλυκιά προσμονή του μεροκάματου της επαύριον.

3

4

5

Από τη Συριανή

ντοπιολαλιά

Επιμέλεια: Ανδρέα Γ. Πασσά

Στο παρόν τεύχος συνεχίζουμε τη δημοσίευση λέξων της Συριανής ντοπιολαλιάς που αρχίζουν από το γράμμα «Σ».

σκορδέλα, η	=	φύτρο κρεμμυδιού για φύτεμα, μικρό κρεμμύδι στιφάδου
σκορδομακάρονα, τα	=	μακαρόνια παρασκευασμένα με γεύση - οσμή σκόρδου
σκορπολόϊ, το	=	ασυμμάζευτα, διασκορπισμένα, διαλυμένα
σκορτσάρω	=	φέρω αντίσταση
σκόρτσο, το	=	αντίσταση
σκουλί, το	=	μαλλί της κεφαλής
σκουλόπετρα, η	=	είδος σκουληκιού, σαρανταποδαρούσα
σκουλού, η	=	αχτένιστη, με απεριποίητη κόμη (δηκτικό)
σκουμπανιά, η	=	ομαδικό υπαίθριο παιχνίδι
σκουντιά, η	=	σπρώξιμο
σκουντράω	=	τσουγκρίζω, συγκρούομαι
σκούντρημα, το	=	σπρώξιμο, σύγκρουση
σκουντριά, η	=	σπρώξιμο, σύγκρουση
σκουράντζο, το	=	ρέγγα, μτφ. λιπόσαρκος, κοκκαλιάρης
σκουρδουλιάζω	=	παρατρώγω, τρώγω με βουλιμία
σκούρο, το	=	εξωτερικό σκοτεινό παραθυρόφυλλο
σκουτούρα, η	=	σκοτούρα
σμπόρλος, ο	=	όγκος, κάτι συμπαγές, κολλημένα υλικά
σόγια, τα	=	πρόσωπα της οικογένειας, συγγένεια
σολάν, το	=	γυαλιστικό υγρό παλαιότερων ετών
σοπάκι, το	=	ράβδος, γκλόμπ
σοπακιά, η	=	χτύπημα με ράβδο

Τα Ιστορικά Αρχεία της Σύρας

Μέρος 5ο

Επιμέλεια της Μαρίας-Θηρεσίας Δαλεζίου
Ιστορικού Τέχνης

Το Δημοτικό Αρχείο της Ερμούπολης αποτελείται από 500.000 περίπου έγγραφα και 1200 κατάστιχα, τα οποία καλύπτουν την περίοδο 1821-1949. Στο υλικό αυτό ενσωματώθηκαν κατά τη διάρκεια της ταξινόμησης και άλλα τεκμήρια της Ιστορίας της Ερμούπολης, όπως έγγραφα και κατάστιχα των Δικαστηρίων, των Συμβολαιογραφείων, του Νοσοκομείου, του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου και διαφόρων σωματείων, τα οποία αποτελούν σήμερα μαζί με το υλικό του Δημοτικού Αρχείου, το Ιστορικό Αρχείο Κυκλάδων. Ο κατάλογος του Δημοτικού Αρχείου, μαζί με τις άλλες μικρότερες αρχειακές μονάδες, εκδόθηκε το 1987 από την ΕΜΝΕ, με την επιμέλεια του Χρήστου Λούκου και της Πόπης Πολέμη (Οδηγός Δημοτικού Αρχείου Ερμούπολης 1821-1949, Αθήνα 1987).

Οι πληροφορίες που αντλούνται από το Δημοτικό Αρχείο Ερμούπολης δεν καταγράφουν μόνο τις διοικητικές δραστηριότητες μιας τοπικής αρχής, παράλληλα συμβάλλουν στην κατανόηση πολλών προβλημάτων που αφορούν στη γέννηση, ανάπτυξη και παρακμή ενός από τα σημαντικότερα αστικά κέντρα του ελληνικού 19ου αιώνα. Φαινόμενα και καταστάσεις, όπως η δημογραφική ανάπτυξη της πόλης, ο κοινωνικο-επαγγελματικός καταμερισμός, η ναυπηγική δραστηριότητα, η εκπαίδευση, η δημόσια υγεία κ.ά. φωτίζονται σε ικανοποιητικό βαθμό από το υλικό του Αρχείου.

Χωριστές κατηγορίες, ανεξάρτητες απ το Δημοτικό Αρχείο, αποτέλεσαν τα έγγραφα της Δημογεροντίας Ερμούπολης, το αρχείο των Ιταλικών Αρχών Κατοχής και το αρχείο Συμβολαιογράφων Ερμούπολης.

Κατά μια πληροφορία το αρχείο της Δημογεροντίας και όπως φαίνεται και σημαντικό τμήμα εγγράφων του Δήμου Ερμούπολης εκποιήθηκε στα παντοπωλεία της πόλης λίγο μετά το 1922. ΄Ο,τι περισώθηκε, δυστυχώς, έμεινε εκτεθειμένο σε άλλες φθορές που προκάλεσαν η αμέλεια, η αδιαφορία, ακόμη και η ανάγκη σε χαρτί και καύσιμες ύλες την περίοδο της Κατοχής κλπ. Σε έγγραφο του 1942 σημειώνει ο δήμαρχος Θ. Καρακαλάς: «Παρετήρησα ότι διάφορα έγγραφα του Αρχείου του Δήμου χρησιμοποιούνται ως πε-

ριτυλίγματα εμπορευμάτων και ειδών τροφίμων ως το συνημμένον τεμάχιον εκ φύλλου πρωτοκόλλου αλληλογραφίας της υπηρεσίας...» Αλλού επισημαίνεται ότι η πόρτα του διαμερίσματος όπου φυλάσσονταν τα αρχεία του Δήμου παρέμενε ανοιχτή. Εξαιτίας των παραπάνω, λίγες μόνον ενότητες εγγράφων παρουσιάζουν, για τον 19ο αι., συνεχές και σχετικά αδιάσπαστο υλικό: η Εκπαίδευση, τα Δημοτικά Έργα και το Σχέδιο Πόλης. Το υλικό πληθαίνει όσο πλησιάζουμε τις τελευταίες δεκαετίες του περασμένου αιώνα για να γίνει ογκώδες και σχεδόν πλήρες για τον 20ο αιώνα

Αν τα δημοτικά αρχεία πόλεων, όπως είναι το Ναύπλιο, Άμφισσα, Ερμούπολη δεν είχαν ταξινομηθεί και παρέμεναν στην κατάσταση που βρέθηκαν, η φθορά και ενδεχομένως η ολοσχερής καταστροφή τους δεν θα ήταν κάτι που θα ξάφνιαζε. Εναπόκειται στο Κράτος ή στους δήμους να αναλάβουν τη μείζονα πρωτοβουλία η οποία δεν θα πρέπει να περιοριστεί μόνο στην ταξινόμηση. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις θα μπορούσαν τα τοπικά ιστορικά αρχεία να αποτελέσουν ουσιαστικούς παράγοντες πολιτιστικής ζωής, να διαμορφώσουν ιστορικές ευαισθησίες και να ενισχύσουν τη συλλογική μνήμη. (Χ. Λούκος)

*

Η συστηματική καταγραφή των εντύπων, βιβλίων της Βιβλιοθήκης του Γυμνασίου Σύρου άρχισε τον Οκτώβριο του 1984. Το 1989 εκδόθηκε ο πλήρης κατάλογος των βιβλίων από το Επιστημονικό και Μορφωτικό Ίδρυμα Κυκλάδων (Άννα Ματθαίου - Βίκυ Πάτσιου, Η βιβλιοθήκη του Γυμνασίου Σύρου. Κατάλογος εντύπων, 1526-1920, Ερμούπολη Σύρου 1989). Στον κατάλογο αυτόν καταγράφονται 1601 βιβλία, ελληνικά και ξενόγλωσσα, από τα οποία 55 έχουν εκδοθεί στην Ερμούπολη. Χρονολογικά, τα περισσότερα βιβλία (1215, ποσοστό 76%) ανήκουν στον 19ο αιώνα, ενώ οι προηγούμενοι αιώνες (16ος-18ος) αντιπροσωπεύονται με 224 τίτλους.

Η ίδρυση και η εύρυθμη λειτουργία του Γυμνασίου της Σύρου συνδέθηκε με την οικονομική άνθιση που γνώρισε η Ερμούπολη την ίδια εποχή. Ο αρχικός πυρήνας της Βιβλιοθήκης, όπως αναφέρουν οι επιμελητές του Καταλόγου, σχηματίζεται το 1835 απ τις προσφορές του γραμματέα της Δημογεροντίας, Κωνστ. Χαριλάου και του Νεόφυτου Δούκα, ο οποίος δωρίζει στο Γυμνάσιο ορισμένες απο τις εκδόσεις του. Τις δωρεές των φιλόμουσων πολιτών ακολουθούν οι χορηγίες του Δήμου, ο οποίος έχει αναλάβει αποκλειστικά τα έξοδα για τη συντήρηση της Βιβλιοθήκης και την προμήθεια καινούργιων βιβλίων. Από το 1838 και ενώ λειτουργεί αίθουσα αναγνωστηρίου η βιβλιοθήκη αρχίζει να εμπλουτίζεται όχι μόνο μέσω δωρεών αλλά και μέσω αγορών ενώ παράλληλα αγοράζονται βιβλία για τους άπορους μαθητές. Τις χορηγίες του Δήμου ακολουθούν εκείνες της Κυβέρνησης.

Η πρώτη κρατική βιβλιαποστολή περιελάμβανε 72 τίτλους με έργα των Ν. Θεοτόκη, Ευγ. Βούλγαρη, Ανθ. Γαζή, Κ. Κούμα, Αδ. Κοραή, Νεοφ. Δούκα, κ.ά. Πρόκειται για εκδόσεις αρχαίων συγγραφέων, λεξικά, γραμματικές αλλά και έργα σχετικά με τη φιλοσοφία, μαθηματικά, ιστορία, γεωγραφία.

Ο εμπλουτισμός της βιβλιοθήκης εξακολουθεί να γίνεται και με άλλους παράλληλους τρόπους. Οι προσφορές προέρχονται απ τους συγγραφείς, εκδότες ή μεταφραστές που στέλνουν στο Γυμνάσιο ορισμένα αντίτυπα μόλις αυτά εκδοθούν.

Το 1841 το Γυμνάσιο της Σύρου αποκτά με δαπάνη του Δήμου και έναντι του ποσού των 10.000 δρχ. τη συλλογή του Ιάκωβου Ρώτα (συνολικά 940 τόμους). Πρόκειται για την πιο σημαντική αγορά στην ιστορία της γυμνασιακής βιβλιοθήκης η οποία περιλαμβάνει μεγάλη σειρά ξενόγλωσσων κυρίως βιβλίων καθώς και εκδόσεων του Κοραή, του Κούμα και του Γαζή. Ένα χρόνο αργότερα ο επίσκοπος Κυκλάδων Άνθιμος Κομνηνός κληροδοτεί στο Γυμνάσιο, όσα απο τα βιβλία του θα ήταν χρήσιμα σ' αυτό (119 τόμοι) και το 1897 ο Δημ. Βικέλας χαρίζει στη Βιβλιοθήκη 114 τόμους.

Η δωρεά του Εμμ. Α. Μαυρογορδάτου, παλαιού μαθητή του Γυμνασίου σημαντική τόσο σε όγκο όσο και σε περιεχόμενο, είναι αυτή η οποία θα διαμορφώσει τη σημερινή εικόνα της βιβλιοθήκης και θα την διαφοροποιήσει απ' τις άλλες σχολικές βιβλιοθήκες αφού απ' αυτήν προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά όλες οι εκδόσεις του 16ου και του 17ου αιώνα καθώς και οι περισσότερες του 18ου αι.

Το παλαιότερο σωζόμενο έντυπο της Βιβλιοθήκης του Γυμνασίου αποτελούσε και κομμάτι της παραπάνω Συλλογής. Πρόκειται για την πρώτη έκδοση: Αι θείαι Λειτουργίαι του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου Βασιλείου του Μεγάλου και η των Προηγιασμένων. Γερμανού Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ιστορία εκκλησιαστική και μυστική θεωρία... [Δεξιότητι Δημητρίου Δουκά του Κρητός. Ρώμη, 1526]. Δερμ. Ενώ τρία έργα του Ερμογένη από παρισινό εκδοτικό οίκο αποτελούν τα αμέσως επόμενα παλαιότερα έντυπα της Βιβλιοθήκης: α) Ερμογένους περί ευρέσεων τόμοι τέσσαρες. Hermogenis Παρίσι, 1530 β) Ερμογένους τέχνη ρητορική τελειοτάτη. Hermogenis ... Παρίσι, Chr. Wechel, 1530 γ) Ερμογένης περί μεθόδου δεινότητος. Hermogenis ... Παρίσι, Chr. Wechel, 1531

Και όπως μας επισημαίνουν οι συγγραφείς του καταλόγου: ... η βιβλιοθήκη του Γυμνασίου Σύρου, προιόν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και αποτέλεσμα της δημοτικής (συλλογικής) υποστήριξης ξεπερνά τις διδακτικές σκοπιμότητες της σχολικής πράξης. Η συγκρότησή της με βάση τις προσκτήσεις και τις αγορές οι οποίες πολλές φορές ενέχουν το στοιχείο της επιλογής, προβάλλει συγκεκριμένα πρότυπα παιδείας και αντανακλά τις αναζητήσεις της αστικής ερμουπολίτικης κοινωνίας

* Τον τελευταίο χρόνο πραγματοποιούνται στην Καΐριο Βιβλιο-

θήκη ΄Ανδρου εργασίες συντήρησης για βιβλία του 19ου αιώνα. Το ποσόν των εξόδων καλύπτει το Κληροδότημα Δημ. και Μάγδας Μωραίτη.

*

Το Υφαντήριο και Κλωστήριο των υιών Ελπιδοφόρου Λαδόπουλου ήταν απο τις σημαντικότερες επενδύσεις στο χώρο της συριανής βαμβακοβιομηχανίας στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αι.

Το αρχείο εντοπίστηκε το 1987 σε αποθήκες της οδού Γ. Σουρή στην Ερμούπολη, που ανήκαν κάποτε στην οικογένεια Λαδόπουλου. Κατά την επισκευή τους πρόβαλε, ανακατωμένο με μπάζα, το υλικό. ΄Ενα σημαντικό τμήμα του αρχείου πετάχθηκε σε σκουπιδότοπο της πόλης απόπου το περισυνέλεξε ιδιώτης και το οικειοποιήθηκε. Παρά τα κενά τους, τα διασωθέντα έγγραφα και κατάστιχα αποτελούν τη σπουδαιότερη αρχειακή μονάδα για τη βιομηχανία της Ερμούπολης.

Το 1988 μια ολιγομελής ομάδα της ΕΜΝΕ άρχισε την ταξινόμηση του αρχείου του εργοστασίου, το οποίο περιέχει έναν μεγάλο αριθμό εγγράφων και καταστίχων, που χρονολογούνται από το 1896 ως και τη δεκαετία του 1930. Το 1996 εκδόθηκε ο περιγραφικός του κατάλογος, με επιμέλεια του Χρήστου Λούκου και της Βάσως Θεοδώρου. Στο υλικό που διασώθηκε σκιαγραφούνται οι πολλαπλές επιχειρηματικές δραστηριότητες της οικογένειας Λαδόπουλου, η διαδικασία παραγωγής, η διάθεση των προϊόντων της συγκεκριμένης μονάδας καθώς και ο κοινωνικός ρόλος των μελών της.

*

Σημαντικά αποκτήματα του Ιστορικού Αρχείου Κυκλάδων προήλθαν επίσης από ορισμένες προσκτήσεις αρχείων καθώς και από δωρεές συριανών οικογενειών. Αναφέρω ενδεικτικά: αρχείο και βιβλιοθήκη του Σταύρου Βαφία, Ανδρέα Δρακάκη, οικ. Λαδόπουλου, ΄Ερσης Μαντζολίνου και Διον. Μαντζολίνου, βιβλιοθήκη Στ. Αρφάνη, αρχείο Αντ. Ροδοκανάκη - Κρίνου, Ι. Κρίνου, Ντίνας Συκουτρή, Α. Καμπέλη, οικ. Σαρτζετάκη, Ελπ. Σαλάχα, κ.ά.

Τα έντυπα της Βιβλιοθήκης Σταύρου Ι. Βαφία είναι συνολικά 1056, χρονολογημένα απο τον 18ο ως τον προχωρημένο 20ο αι., τα οποία εκδόθηκαν στη Βιέννη, τη Βενετία, το Παρίσι, τη Λειψία, το Λονδίνο, την Κωνσταντινούπολη, τη Σμύρνη και σε άλλες πόλεις του ελληνικού κράτους, κυρίως στην Αθήνα και την Ερμούπολη. Το πολυτιμότερο ωστόσο τμήμα της Βιβλιοθήκης, σύμφωνα με τους επιμελητές του καταλόγου, είναι οι συριανές εκδόσεις που, όπως αναφέρουν, σύντομα και σε συνδυασμό με τις αντίστοιχες της Δημοτικής βιβλιοθήκης, της Συλλογής Μάνου Ελευθερίου και άλλων συλλογών θα αποτελέσουν τη βάση για μια σε βάθος μελέτη του εντύπου που παρήχθη στη Σύρο και των δημιουργών του. Πρόκειται για πρωτοβουλία ενός πραγματικού λόγιου, η οποία βρήκε ήδη μιμητές: ο κ. Γεώργιος Δρακάκης παραχώρησε στον ίδιο φορέα το αρχείο και τη βιβλιοθήκη του ιστορικού της Σύρου, Ανδρέα Δρακάκη. Γιατί δεν πρέπει να χαθούν άλλα τεκμήρια του παρελθόντος είτε πρόκειται για έγγραφα είτε κατάστιχα, έντυπα ή αντικείμενα.

Η δωρεά Μάνου Ελευθερίου περιλαμβάνει αρχεία λογοτεχνών, βιβλία και μουσικά CD. ΄Οπως επισημαίνει η κ. Ψιλοπούλου είναι μια βιβλιοθήκη μοναδική στην Ελλάδα με έντυπα που αφορούν στον Παλαμά και Καβάφη. Και το πιο σημαντικό και ενδιαφέρον της δωρεάς αυτής είναι ότι υπάρχει συνεχής ροή σχετικής βιβλιογραφίας και μουσικών εγγραφών. Η δε προσθήκη αργότερα και του αρχείου της Ελένης Παπαδάκη (1903-1944) απο τη συλλογή του Πολύβιου Μαρσάν (επιμέλεια Μάνου Ελευθερίου) με φωτογραφικό υλικό, δημοσιεύσεις στον τύπο, σημειώματα, προγράμματα, κ.ά., συμβάλλει ξεχωριστά στον κόσμο του θεάτρου και την ιστορία του.

Σεμινάρια της Ερμούπολης

Μια σημαντική και ενδιαφέρουσα δραστηριότητα που έχει καθιερωθεί και φιλοξενείται στους χώρους του Ιστορικού Αρχείου Κυκλάδων αλλά και του Βιομηχανικού Μουσείου είναι τα Σεμινάρια της Ερμούπολης. Με την πρωτοβουλία και τη φροντίδα του Βασίλη Παναγιωτόπουλου, ξεκίνησαν το καλοκαίρι του 1984 και διοργανώνονται κάθε χρόνο κατά το πρώτο δεκαπενθήμερο του Ιουλίου από το Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών σε συνεργασία με το Επιστημονικό και Μορφωτικό Ίδρυμα Κυκλάδων.

Τα τελευταία χρόνια αποφασίστηκε να παρουσιάζονται εργασίες που αφορούν στη Σύρα σε μια προσπάθεια να αναδειχθεί και να διευρυνθεί η σχετική θεματολογία. ΄Ετσι γεννήθηκε το συριανό ιστορικό εργαστήρι που λειτουργεί απο το 2005. Τα 26 χρόνια συνεχούς λειτουργίας των Σεμιναρίων δείχνουν τη σταθερή προσπάθειά τους και επιδίωξη να αποτελέσουν ένα βήμα ανταλλαγής απόψεων σε ζητήματα που απασχολούν σήμερα τις ανθρωπιστικές επιστήμες και να ενισχύσουν την επικοινωνία μεταξύ συγγενών κλάδων των επιστημών του ανθρώπου με τη συμμετοχή επιστημόνων από την Ελλάδα και το εξωτερικό, σε ένα περιβάλλον οικείο, διατηρώντας τον ακαδημαϊκό χαρακτήρα χωρίς τις δεσμεύσεις και τους τύπους που επιβάλλουν οι επιστημονικές ημερίδες που διενεργούνται στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Αντί επιλόγου

Η έλλειψη κατανόησης του παρόντος γεννιέται μοιραία από την άγνοια του παρελθόντος. ΄Ισως δεν είναι λιγότερο μάταιο να κοπιάσεις για να καταλάβεις το παρελθόν όταν δεν ξέρεις τίποτα για το παρόν. ΄Εχω ήδη, κάπου, διηγηθεί την ακόλουθη ιστορία: Συνώδευα στην Στοκχόλμη τον Henri Pirenne, ο οποίος με την άφιξή μας, μου λέει: «Τι θα πάμε να δούμε πρώτα; Μου φαίνεται ότι υπάρχει ένα νεόχτιστο Δημαρχείο. Ας αρχίσουμε απο κεί». Και σε λίγο συνεχίζει σα να ήθελε να προλάβει την έκπληξή μου. « Εάν ήμουν ένας παλαιοπώλης δεν θα είχα μάτια παρά για πράγματα παλαιά. Αλλά είμαι ένας ιστορικός. Να γιατί αγαπώ τη ζωή». Να μαθαίνεις για ό,τι είναι ζωντανό. Αυτή είναι η μέγιστη αρετή του ιστορικού.

(μτφρ. από την ιταλική έκδοση: Marc Bloch, Apologia della storia o mestiere di storico, Τορίνο, Einaudi, 1969 (2η έκδοση), σ. 54)

Βιβλιογραφία

Άννα Ματθαίου - Βίκυ Πάτσιου, Η βιβλιοθήκη του Γυμνασίου Σύρου. Κατάλογος εντύπων, 1526-1920, Ερμούπολη Σύρου 1989

Βασιλική Θεοδώρου Χρήστος Λούκος, Το Αρχείο της Βιομηχανίας «Κλωστήριον και Υφαντήριον Ε. Λαδοπουλου υιών εν Σύρω», Αθήνα, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, 1996

Χρήστος Λούκος- Τάινα Χιέταλα- Αγγελική Ψιλοπούλου, Η Βιβλιοθήκη του Σταύρου Βαφία, Κατάλογος, Δήμος Ερμούπολης- Ινστιτούτο Μεσογειακών σπουδών [2001]

Σύρος και Ερμούπολη. Συμβολές στην ιστορία του νησιού, 15ος 20ος αι., επιμ. Χριστ. Αγριαντώνη, Δημ. Δημητρόπουλος, Αθήνα 2008

Η ΟΙΚΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΕΡΙΦΥΛΗΣ ΚΑΙ Η ΤΡΙΕΘΝΗΣ ΔΙΕΛΕΥΣΗ

Μικρό χρονικό από την εποχή του πολέμου, παρμένου από προσωπικές μου εμπειρίες

Του Στέλιου Παπουτσά

Η Κυρία Εριφύλη, ερίτιμος κατά το όνομα, ως μυθολογική κόρη βασιλέως και σύζυγος ψυχοθεράποντος ιατρού, αλλά και ως έχουσα πατρογονική αριστοκρατική ρίζα, από την καλή εποχή της νήσου Σύρου, διέθετε και το προσόν της ιδιοκτησίας παλαιάς αρχοντικής κατοικίας. Ακόμη και η ιδία κατείχε και έτερον προσόν. Το της υπερμεγέθους σωματικής εμφανίσεως. Αντίθετα ο σύζυγός της, Κύριος Βασιλάκης, διέθετε μεν την σαφή αρχοντική παρουσία, υπολειπόταν όμως κατά μία κεφαλή του ύψους της συζύγου. Εξ ου και το επίθημα «Βασιλάκης»*.

Το αρχοντικό οίκημα, νεοκλασικής μορφής, βρισκόταν στην καλλίστη συνοικία της πόλεως, πλούσιας εσωτερικής επίπλωσης, και θαυμαστής διακόσμησης.

Το ζεύγος, κάποιας ηλικίας, ήταν αγνώστου οικονομικής, αλλά γνωστής κοινωνικής τάξεως, εξ ου και η σχετική, απαραίτητη δια την ζωή εντός του περιγύρου της πόλεως, αναγνώριση.

Το «πόθεν - έσχες» περί την διαβίωση, άδηλο μεν, ουχί όμως δόλιο. Η ευπρέπεια λίαν καταφανής.

Παιδιά δεν είχαν αποκτήσει, είχαν όμως εσωτερική άμισθον παρακόρη, σύμφωνα με την επικρατούσα τότε συνήθεια, για τις ανάγκες του σπιτιού και τις προσωπικές απαιτήσεις της οικογενείας.

Η ζωή κυλούσε ήρεμα και σύμφωνα με τις συμβατικότητες της τοπικής κοινωνίας. Θα έλεγε κανείς ευδαιμόνως, μέχρι του τέλους της ειρηνικής περιόδου του Μεσοπολέμου και την αρχή της παγκόσμιας σύρραξης, που επακολούθησε. Του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Κάποια οικονομική δυσπραγία ενεφανίσθη τότε, προφανώς λόγω δυσχερειών στην λήψη χρημάτων εκ του εξωτερικού.

Η κατάσταση χειροτέρευσε, με την έναρξη του Ελληνο-Ιταλικού Πολέμου και ακόμη περισσότερο, με την επελθούσα κατάκτηση της νήσου από τα ξενικά στρατεύματα. Τα στρατεύματα Κατοχής.

Έτος 1941.

30 Απριλίου. Μετά από ολιγοήμερο άπελπι, αλλά αξιοπρεπή άμυνα, κατάκτηση της νήσου από μικρή ομάδα Γερμανών.

6 Μαΐου. Αρχή μιας οδυνηρής περιόδου. Εμφάνιση πολυπληθούς Ιταλικής στρατιωτικής και ναυτικής δυνάμεως. Κατακλυσμός από στρατιωτικά πολεμικά μεγέθη. Παντός είδους και φαντασίας. Απερίγραπτος συνωστισμός στην μικρά νήσο. Κατάφωρος παραβίαση ατομικής ελευθερίας και δημόσιας και ιδιωτικής ιδιοκτησίας.

Σε αυτή την επικρατήσασα σύγχυση, είναι άγνωστο πώς Ιταλός Ανώτερος Αξιωματικός, αθορύβως και συντόμως, βρέθηκε εγκατεστημένος στο αρχοντικό της κυρίας Εριφύλης. Ποίες κρυφές δυνάμεις υπήρξαν ως καταλύτης, για την άμεσο και ευρεπή εγκατάσταση του Ανωτέρου Αξιωματικού, με την ορντινάτσα του, στην περικαλλή οικία.

Η γνωστή συνέχεια, έφερε και τα γνωστά θλιβερά γεγονότα, με τον βίο να καθίσταται αβίωτος για τους κατοίκους της νήσου. Τα δύσκολα χρόνια, είχαν πλέον επικαθίσει ως νεφελώδης πνιγηρή και βαριά ατμόσφαιρα.

Η πείνα και η εξαθλίωση, έκαναν την εμφάνισή τους σε όλα τα κοινωνικά στρώματα, με τις πάντοτε εμφανιζόμενες σε αυτές τις περιπτώσεις εξαιρέσεις.

Οι ουρές, όπου γινόταν γνωστό ότι διαθέτονταν τρόφιμα, ατελείωτες και γραφικές. Κατά περίεργο όμως τρόπον, σε αυτές τις ουρές της αγωνίας, η παρουσία του κυρίου Βασιλάκη, συζύγου της κυρίας Εριφύλης, ήταν απαραίτητη. Και επειδή, ο τόπος ήταν μικρός και ο τρόπος ζωής του καθενός, ολίγον έως πολύ γνωστός, η παρουσία του κυρίου Βασιλάκη, άλλοτε μεν προξενούσε θυμηδία άλλοτε δε θυμό.

Παρ' όλα αυτά και τα σκωπτικά λόγια των πέριξ πειναλεόπληκτων, ο κύριος Βασιλάκης, ακουγόταν παραπονούμενος να λέει: «Η πείνα έχει και τα όριά της. Αν συνεχισθεί αυτή η κατάσταση, όλοι θα αποθάνομε». Συχνά ακουόταν και η αντιφώνηση: «πλην εσού».

Τα χρόνια της Ιταλικής Κατοχής παρήλθαν, ο τρόπος αποπομπής των Ιταλών από τους Γερμανούς συμμάχους τους, τον Σεπτέμβριο του 43 γνωστός, και η τιμωρία τους από τα γεγονότα που επακολούθησαν γνωστότερη και αποδεκτή από τους ταλαίπωρους κατοίκους.

Τα Γερμανικά στρατεύματα κατέλαβαν αναιμάκτως την νήσο, ολιγότερο θορυβωδώς και μάλλον σιωπηρώς.

Η μετακίνηση τροφίμων κάπως ελευθέρα και η εξασφαλισθείσα βοήθεια του Σουηδικού Ερυθρού Σταυρού, την οποίαν επέτρεψαν τα Γερμανικά στρατεύματα Κατοχής, έδωσε ανάσα και ελπίδα στον λιμοκτονούντα πληθυσμό.

Και στη νέα αυτή Κατοχική μορφή, ένας Ανώτερος Γερμανός Αξιωματικός εγκαταστάθηκε με την ορντινάτσα του κι αυτός, στο αρχοντικό της κυρίας Εριφύλης. Σχόλια επί σχολίων συνέχεια και ο κύριος Βασιλάκης, κυρίαρχη φυσιογνωμία στις επί μέρους αναζητήσεις τροφίμων, με την ιδία επωδό.

Αλλά, αυτά έχει ο πόλεμος, νικητές και ηττημένους και οι Γερμανοί, εγκατέλειψαν την όμορφη νήσον, τη νύκτα της 10ης Οκτωβρίου 1944, κατά τρόπον όμως λίαν θορυβωδώς.

Η άφιξη και η εγκατάσταση των Αγγλικών στρατευμάτων και των Ελλήνων Ιερολοχιτών, εκτός από τον ενθουσιασμό και την ψυχική ανακούφιση, επέφερε και ουσιώδεις αλλαγές στο ρυθμό της ζωής των κατοίκων. Τόσο κατά το πρώτο διάστημα, όσο και κατά το επόμενο, με την παρατηρηθείσα μετανάστευση των κατοίκων προς το Κέντρο της Χώρας και όχι μόνο.

Εκείνο όμως που αμέσως παρατηρήθηκε από τους περιδιαβαίνοντας, ήταν η, ευθύς με τον ερχομό των νέων φίλων στρατευμάτων, άμεσος εγκατάσταση στο αρχοντικό της κυρίας Εριφύλης, Ανώτερου Άγγλου Αξιωματικού, με την ορντινάτσα του ομοίως. Αυτή η εγκατάσταση τονίστηκε ιδιαιτέρως, με την ανάρτηση στο μπαλκόνι του σπιτιού, μιας Ελληνικής και μιας Αγγλικής Σημαίας.

Αλλά και τα νέα αυτά στρατεύματα, κάποτε εγκατέλειψαν τη νήσο. Ο προορισμός τους πήρε τέλος.

Αναπάντητο έμεινε όμως το ερώτημα, πως η κυρία Εριφύλη πρώτη και καλλίτερη, εύρισκε τους υψηλούς σε κάθε περίσταση νοικαραίους. Πώς δραστηριοποιούταν, σε ζοφερούς και δύσκολους καιρούς, ιδίως για μια γυναίκα. Εκτός αν υπήρχε ο λεγόμενος τρίτος άνθρωπος.

Εκείνο όμως που θα αναγνωρίσουμε στην κυρία Εριφύλη είναι η απόφασή της, με αυτό τον προφανή τρόπο της, να εξασφαλίσει και διατηρήσει στη ζωή εαυτή, τον σύζυγο της και την παρακόρη της. Τα σχόλια περιπεύουν. Και πιστεύω ότι δεν έδρασε αντεθνικώς.

Πέρασε λίγος καιρός και η κυρία Εριφύλη με τον κύριο Βασιλάκη, εγκατέλειψαν αθορύβως την πατρίδα τους.

Είχε προηγηθεί η αναχώρηση της παρακόρης, η οποία για ένα διάστημα είχε εξαφανισθεί. Κατά την αναχώρησή της, ολίγοι την αντελήφθησαν, ολιγότεροι την αναγνώρισαν, και κανείς δεν εξακρίβωσε το φύλο και την ηλικία του παιδιού, που κρατούσε στην αγκαλιά της. Και αν ήταν εκ πατρός εθνικότητος, Ελληνόπουλο, Ιταλάκι, Γερμανάκι ή Εγγλεζάκι.

** Τυχόν ομοιότητες με τα αναφερόμενα ονόματα, είναι απλές συμπτώσεις.*

Ένας περίπατος στην Ερμούπολη της δεκαετίας του ’40

του Ευάγγελου Ν. Ρούσσου

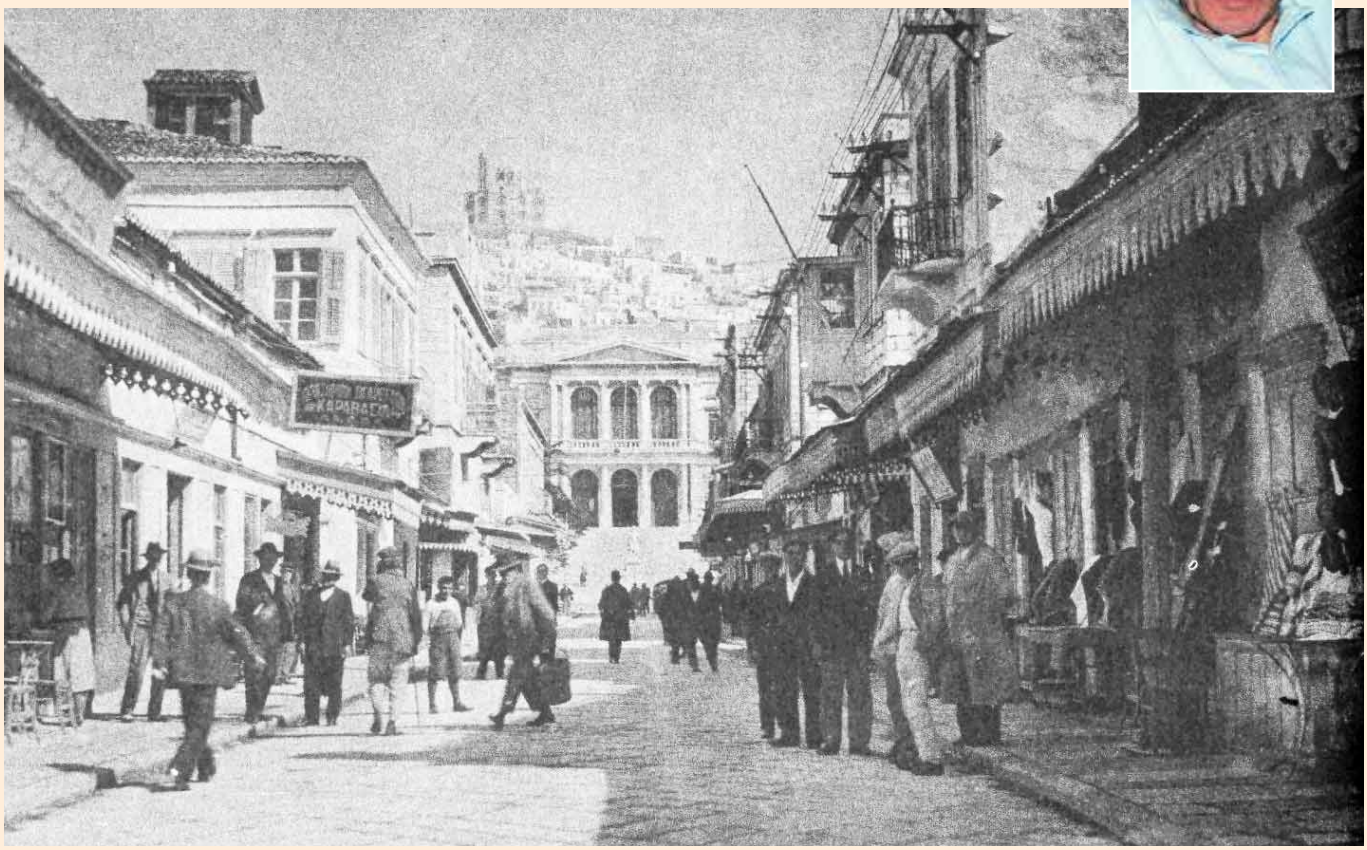

Αγαπητοί φίλοι,
παλαιότεροι και νεώτεροι,
Φτάνοντας στην ηλικία που οι άνθρωποι ζουν με τις αναμνήσεις τους, είναι, νομίζω, ταιριαστό, στην αποψινή επικοινωνία μας, με τις ευλογίες της Τεχνολογίας, να σας ξεναγήσω, με κάθε συντομία, στην Ερμούπολη της δεκαετίας του ’40. Σ’ αυτή τη δεκαετία γνώρισα τη γενέτειρά μας επιχειρώντας βήματα πέρα από τα όρια της οικογένειας, του σχολείου και της γειτονιάς, στον λόφο της Ανάστασης. Κατά τη μαθητεία μου στην τυπογραφία και στη δημοσιογραφία μου δόθηκε η ευκαιρία και η ευχέρεια να προσεγγίσω τους χώρους που έσφυξε ο παλμός της αστικής ζωής και να γνωρίσω πολλούς αξιόλογους συμπολίτες, λογίους και δημόσιους λειτουργούς, επιχειρηματίες και βιοπαλαιστές, οι οποίοι συνέβαλαν στην πνευματική και ηθική διαμόρφωσή μου.

Με τα μνημειώδη κτίσματα και τα λοιπά επιτεύγματα, που χαρακτηρίζουν την κυκλαδική πρωτεύουσα με τρόπο μοναδικό, ακριβέστερα με όσα από αυτά παραμένουν ως τις μέρες μας απαράλλαχτα και λειτουργικά, δεν θα σας απασχολήσω. Θα σταθώ μόνο σε όσα έχουν αλλοιωθεί ή δεν υπάρχουν πιά. Μια

γενική παρατήρηση. Στον ιστό της πόλης μας, ως τη δεκαετία του '40, ήταν ακόμα ευδιάκριτες οι χωριστές περιοχές, όπου συγκεντρώνονταν σχεδόν αποκλειστικά ορισμένες από τις ποικίλες δραστηριότητες των Συριανών. Από τα ονόματά τους μερικά έχουν αποκρυσταλλωθεί και σαν τοπωνύμια: τα Μανάβικα, τα Ψαράδικα, τα Καμίνια, τα Γαϊδουριέρικα, τα Ταμπάκικα, ο Ταρσανάς. Ακόμα μια γενική παρατήρηση. Στον ανατολικό τομέα της πόλης κυριαρχούσαν οι χώροι περιπάτου και αναψυχής, τα αρχοντικά των παλιών αφεντάδων, τα εκπαιδευτήρια, οι εγκαταστάσεις των δημοτικών και των δημόσιων υπηρεσιών, οι τράπεζες και οι αντιπροσωπείες, τα προξενεία και τα ναυτιλιακά γραφεία, τα γραφεία των δικηγόρων και των συμβολαιογράφων, οι λέσχες πολλών καλλιτεχνικών και πολιτιστικών φορέων ή συλλόγων και συντεχνιών, τέλος ένα πλήθος αναψυκτήρια, καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια και ξενοδοχεία. Στον δυτικό τομέα οι χώροι της χειρονακτικής εργασίας, οι ζώνες του εμπορίου, των μεταφορών, των επαγγελμάτων της ναυτιλίας και της αλιείας, τα εργαστήρια, οι βιοτεχνίες και η βιομηχανική ζώνη.

Στο ιστορικό κέντρο η Πλατεία Μιαούλη με τη Δημαρχία, που στέγαζε και τα Δικαστήρια, όπως και τώρα, στην ανατολική πλευρά της η Λέσχη «Ελλάς», τώρα Πνευματικό Κέντρο, στο ισόγειο το Ταχυδρομείο, προτού εγκατασταθεί η Δημοτική Βιβλιοθήκη, πίσω από τη Λέσχη, στην Πλατεία Θεάτρου, ο «Απόλλων» και δυτικά το Λύκειο των Ελληνίδων, αργότερα χειμερινός κινηματογράφος «Παλλάς» και βορειοδυτικά η Νυκτερινή Σχολή Απόρων Παίδων, στην κατοχή Casa di Dante Aligiari. Πίσω από τη Δημαρχία το πρώτο Δημοτικό Σχολείο, με το Ρολόι, όπου πέρασα τις δυο τελευταίες τάξεις του Δημοτικού, και δίπλα το ιστορικό εξατάξιο τότε, Γυμνάσιο Αρρένων, όπου φοίτησα κανονικά από την πρώτη ως την τελευταία τάξη (1946-1951). Στη δυτική πλευρά της Δημαρχίας, το τωρινό Ιστορικό Αρχείο, ήταν το αρχοντικό του Λαδόπουλου. Στην Κατοχή είχε εγκατασταθεί εκεί ιταλική υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας. Η επιγραφή Assistenza Civila μένει χαραγμένη στο μάρμαρο, στο ανώφλι της κεντρικής εισόδου του μεγάρου. Μετά την Κατοχή στεγάστηκε εκεί το Α' Αστυνομικό τμήμα Ερμουπόλεως.

Στην ανατολική πλευρά της Πλατείας Μιαούλη, όπου τώρα το κτήριο του ΟΤΕ, υπήρχε το Ξενοδοχείον της Γαλλίας, παλαιότερα Ξενοδοχείον της Πόλεως. Πρόκειται για το κτίσμα που είχε στεγάσει το περίφημο «Ελληνικόν Λύκειον» του Χρίστου Ευαγγελίδη, όπου φοίτησαν ο Βικέλας και ο Ροΐδης. Εύκολα μπορούμε να φανταστούμε ότι, προτού ανοικοδομηθεί η Δημαρχία και πλακοστρωθεί η Πλατεία, ο χώρος θα λειτουργούσε και σαν αυλή του σχολείου.

Στην πλατεία επίσης, αντίστοιχο στο Ξενοδοχείον της Γαλλίας ήταν το Ξενοδοχείον της Αγγλίας, στο δυτικό τμήμα της νότιας πλευράς της Πλατείας, στο αρχοντικό της οικογένειας Κουτσοδόντη.

Πάνω από τις Καμάρες, όπου το καφενείο του Μάπα, το στέκι των Βασιλοφρόνων, και τη Μεγάλη ταβέρνα, που έβλεπε στην πλατειούλα, όπου τώρα η προτομή του συριανού ήρωα Δουράτσου. Το Ξενοδοχείον της Αγγλίας την τελευταία περίοδο της λειτουργίας του είχε μετονομαστεί Κυκλαδικόν.

Στη νότια εξάλλου πλευρά της Πλατείας, στο ανατολικό τμήμα της, στο γωνιακό κτήριο, στην αρχή της οδού Ερμού (τώρα Ελευθέριου Βενιζέλου), ακριβώς απέναντι από την εξέδρα, πάνω από τις Καμάρες, στεγαζόταν η Νομαρχία Κυκλάδων. Τον τελευταίο χρόνο της ξενικής Κατοχής, της γερμανικής (φθινόπωρο 1943 - φθινόπωρο 1944), όταν οι βομβαρδισμοί των στρατιωτικών στόχων από τους Συμμάχους εντάθηκαν και οι κάτοικοι του ιστορικού κέντρου κατέφυγαν στην περιφέρεια, στα υψώματα και στα χωριά, η Νομαρχία Κυ-

Οδός Ποσειδωνίας

κλάδων μετακόμισε στου Χειμώνα, σ' ένα γωνιακό αρχοντικό, στο σημείο που η οδός Ομήρου συνεχίζεται ως οδός Ανδρέα Κάργα, πριν από τους Φρέρηδες.

Το κτήριο του Χειμώνα λειτουργούσε σαν Δημοτικό Σχολείο και πριν και μετά την Κατοχή. Σ' αυτό πέρασα την τρίτη και την τέταρτη τάξη του Δημοτικού, αφού είχα βγάλει την πρώτη και τη δευτέρα στην Ανάσταση, στης Ρίζαινας, στο μέσο του δρόμου από τις Πλάκες ως του Ντεμπέλα. Η 28η Οκτωβρίου 1940 με βρήκε στου Χειμώνα μαθητή στην τέταρτη τάξη. Λίγο ψηλότερα από του Χειμώνα, ανηφορίζοντας στην οδό Ανδρέα Κάργα, στις λίγες μονοκατοικίες απέναντι από τους Φρέρηδες και λίγο πριν από το Γεφύρι, που μας πάει στην Άνω Σύρο, είχαν μεταστεγαστεί η Εθνική Τράπεζα και καποιες άλλες υπηρεσίες, Υγειονομική, ιατρεία του Δήμου ή του Ερυθρού Σταυρού, δεν θυμάμαι καλά. Και το δικό μου σχολείο για ένα διάστημα συστεγάστηκε με το σχολείο της Άνω Σύρου. Οι Φρέρηδες φιλοξένησαν τότε και την Εμπορική Σχολή. Σ' αυτήν με είχαν γράψει οι γονείς μου, προτού οι τυπογράφοι με πείσουν να πάω στο Γυμνάσιο. Υπηρεσίες του Δήμου είχαν στεγαστεί πρόχειρα στις αίθουσες του Αγίου Γεωργίου του Νεκροταφείου, που είχε επεκταθεί σε παρακείμενα οικόπεδα (στου Χαρτουλάρη), και στους γύρω δρόμους, στη Νεάπολη, είχε μεταφερθεί η Αγορά.

Στον ανατολικό τομέα της Ερμούπολης, κατηφορίζοντας από την Πλατεια προς το Λιμάνι, στην κεντρική κάθετο της οδού Ερμού, παραλληλα με την παραλιακή, στην Πρωτοπαπαδάκη και στη «Θυμάτων Σπερχειού», παραταγμένα τα προξενεία, οι αντιπροσωπείες, τα ναυτιλιακά γραφεία ως το σημείο όπου αργότερα χτίστηκε το Ξενοδοχείο «Ερμής». Στη γραμμή της Ευαγγελιστρίας η Εθνική Τράπεζα και οι Καλόγριες, το αρχοντικό του Τσιροπινά, που πριν την εγκατάσταση της Νομαρχίας στέγαζε την Εμπορική Σχολή, τη μετέπειτα Οικονομικό Γυμνάσιο, και απέναντι η άλλοτε Τράπεζα Αθηνών. Εκεί τώρα στεγάζεται η ΔΕΗ. Νοτιότερα η Εμπορική Τράπεζα και το Λιμενικό Ταμείο, και βορειότερα, ανηφορίζοντας προς τον Άγιο Νικόλαο, δεξιά το άλλοτε Γυμνάσιο Θηλέων και το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, αριστερά, στο τέρμα του δρόμου, μπροστά στο κηπάριο του ναού, το γωνιακό αρχοντικό που στέγαζε την Αγροτική Τράπεζα. Απέναντι, πάντα βορειότερα, το αρχοντικό του Βαφιαδάκη, μετέπειτα Κοινωνική Πρόνοια και τώρα γραφεία της Μητρόπολης. Στην είσοδο του Νησακιού το Λιμεναρχείο με το αναψυκτήριο «Τα Κύματα», στη συνέχεια οι Αποθήκες και το Τελωνείο, στην απέξω πλευρά τα Μπάνια με τις καμπίνες των λουομένων και το κτήριο του άλλοτε Αγγλικού Τηλεγραφείου (Eastern), μετέπειτα έδρα των λεγομένων τριών ΤΤ (Ταχυδρομεία, Τηλεφωνεία, Τηλεγραφεία) και τώρα Σχολή Εμποροπλοιάρχων. Στην παραλιακή ζώνη, από του Κανάρη ως την Ερμού, έβλεπες μόνο αναψυκτήρια, καφενεία, ζαχαροπλαστεία, καταστήματα λουκουμιών, εστιατόρια και ξενοδοχεία. Σ' αυτή τη ζώνη ελλιμενίζονταν τα επιβατικά των ακτοπλοϊκών γραμμών και τα σκάφη αναψυχής.

Στον δυτικό τομέα της πόλης κυριαρχούσαν η εμπορική και η βιομηχανική ζώνη. Η κυρίως Αγορά είχε άξονα την οδό Χίου, από τη δυτική πλευρά της Πλατείας ως το Λιμάνι. Στη νοτιοδυτική γωνία της Πλατείας, στη θέση του θερινού κινηματογράφου «Παλλάς», ήταν η δημοτική κρεαταγορά, τα Χασάπικα, στη συνέχεια τα Μανάβικα, ως την παραλία και δυτικότερα τα ψαράδικα, με αραδιασμένους τους μπάγκους, όπου απλώνονταν τα αλιεύματα, με το παλιό κτίσμα της δημοτικής Ιχθυαγοράς, που πάνω στη θέση του ανοικοδομήθηκε το κτήριο της Σχολής Μηχανικών όπου σήμερα στεγάζεται η Περιφέρεια. Γύρω από αυτόν τον άξονα λειτουργούσαν πλήθος μαγαζάκια, μπακάλικα, μαγέρικα, καφενεδάκια, τηγανιτζήδικα, κουρεία και ψιλικατζήδικα. Στην παραλία, από τα Μανάβικα και τα Ψαράδικα ως το σημερινό Νέο Λιμάνι, που τερμάτιζε με την Ηλεκτρική Εταιρεία του Βαλμά, τώρα Πυροσβεστική, ήταν οι αποθήκες. Εκεί «έδεναν» οι ψαρόβαρκες και τα ψαροκάϊκα, τα καΐκια και οι μαούνες για φορτοεκφορτώσεις εμπορευμάτων, τα φορτηγά πλοία και τα συριανά ποντοπόρα, όταν περίμεναν ναύλους. Στην παράλληλο με την παραλία κεντρική οδό Πρωΐου, που τέμνει στο μέσο και την Ερμού και τη Χίου και οδηγεί στο Ανηφοράκι, ήταν τα περισσότερα καταστήματα ειδών ένδυσης και υπόδησης, οικιακού εξοπλισμού και νεωτερισμών, ραφεία, ποτοποιΐες και κάβες. Θυμάμαι, πριν από το Ανηφοράκι, τις κάβες του Κριτσίνη και του Πολίτη, δίπλα - δίπλα. Στην πρώτη σύχναζαν οι Βενιζελϊκοί, στη δεύτερη οι Βασιλικοί. Στην Κοίμηση ήταν το δημοτικό Νοσοκομείο, μετέπειτα Ξενοδοχείο «Ευρώπη» και τελευταία Καζίνο. Λίγο πιο πέρα, στην περιοχή του ΙΚΑ, ήταν τα Γαϊδουριέρικα, Πρόδρομος της πιάτσας των ταξί και του πάρκιν των ΙΧ. Εκεί πρόφτασα σε λειτουργία το τελευταίο μακαρονοποιείο, το μακαρονάδικο του Χρίστου Ασημομύτη, και στο Ηρώο, στην πλευρά του Νεωρίου, το τελευταίο γυαλάδικο. Επίσης πρόσφατα σε λειτουργία τα κλωστήρια και υφαντήρια του Φουστάνου, απέναντι από το ΙΚΑ, του Μπαρμπέτα, των Κρυστάλλη και Τσαγκαράκη, δεξιά ανηφορίζοντας από το Ηρώο προς το Γηροκομείο, του Βαρδάκα και του Βαγιανού, νοτιότερα, στο ρέμα που οδηγεί στην Άμμο, του Κουλούρη, του Βελισαρόπουλου, του Χατζηλία και του Καρέλα στην Άμμο, ακόμα το καλτσάδικο του Πασσά, εφαπτόμενο στη μάντρα του Νεκροταφείου, και μερικά ταμπάκικα στον Αξό.

Από τ' αφεντικά τους θυμάμαι κάποια πρόσωπα, που ακτινοβολούσαν την παλιά αρχοντιά της πόλης μας: Δενδρινός, Κοτσολάκης, Μακρουλάκης, Παπαδάμ, Τόζος.

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Α

Επιμέλεια: Ελένη Χατζίρη

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ - ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Η Πωλίνα και ο Γιώργος Πασσάς, παιδιά του Ανδρέα και της Μαίρης Πασσά, απέκτησαν αγοράκι στις 27-6-11.
- Η Σοφία και ο Ιωάννης Τσιτσώνης απέκτησαν κοριτσάκι στις 25-6-11. Είναι εγγονάκι της Στεφανίας Μαμίδη και του Αναστάσιου Τσιτσώνη.
- Η Σοφία και ο Νικόλαος Χατζίρης απέκτησαν αγοράκι την 1-10-11.
- Το ζεύγος Μηνά και Θεοδώρας Αρβανιτοπούλου εβάπτισαν το αγοράκι τους στον Αγ. Αλέξανδρο Π. Φαλήρου και του έδωσαν το όνομα Κων/νος-Παναγιώτης. Είναι εγγονάκι της Φανής και του Κων/νου Αρβανιτόπουλου.
- Στον Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου Σύρου βαπτίστηκε το κοριτσάκι του Ιωάννη και της Αικατερίνης Καλαματιανού και πήρε το όνομα Βανέσα. Είναι εγγονάκι της Αικ. Μικέλη και του Νικολάου Καλαματιανού.
- Στον Ι.Ν. Αγ. Σοφίας Ταύρου βαπτίστηκε στις 25-9-11 το αγοράκι της Αικατερίνης και του Βασιλείου Μαμακάκη και πήρε το όνομα Ιωάννης. Είναι εγγονάκι της Ελένης Τσακιρίδου και του Νικ. Μαμακάκη.
- Στις 16/10/11 η Χριστίνα Λιγοψυχάκη-Δενδρινού, Πρόεδρος Λυκείου Ελληνίδων Σύρου εβάπτισε το εγγονάκι της στον Ι.Ν. Κοιμήσεως της Θεοτόκου Σύρου. Του έδωσαν το όνομα Νικόλαος - Παναγιώτης.

Πολλές θερμές ευχές στα παιδιά και στους γονείς.

ΓΑΜΟΙ

- Στις 2-7-11 στον Ι.Ν. Αγ. Ανδρέα στην Αγ. Παρασκευή, παντρεύτηκαν η Ειρήνη-Αικατερίνη και ο Χαράλαμπος Τζωρτζακάκης. Η νύφη είναι κόρη της Αμαλίας Φωστέρη-Πουλούδη.
- Ο επίτιμος πρόεδρος του Δημ. Συμβουλίου Ερμούπολης Αντώνης Μαρκουλής και η σύζυγος του Ξένια, επάντρεψαν στις 3-9-11 στον Ι.Ν. Αγ. Παρασκευής Σύρου, την κόρη τους Μαριάννα με τον Λουκά Φρέρη.
- Ο Δημήτριος Δημητριάδης και η Σταυρούλα Καλογεροπούλου παντρεύτηκαν στις 2-7-11 στον Αγ. Χαράλαμπο Δημητσάνας. Είναι παιδιά του Δημητρίου και της Νατάσσας Δημητριάδου.
- Στις 10-9-11 η Αναστασία και ο Θεόδωρος Δημητριάδης πάντρεψαν την κόρη τους Μαργαρίτα με τον Αντώνη Πρέτσιο στον Αγ. Βασίλειο στην Αίγινα.
- Ο Bart Buleys και η Ευτυχία Στεφ. Προβελεγγίου τέλεσαν τους γάμους τους στις 9-7-11 στον Καθεδρικό Καθολικό Ναό του Αγ. Διονυσίου Αθηνών.
- Ο Ιωάννης Λεονάρδος και η Ξανθή Αντ. Σαλάχα τέλεσαν τους γάμους τους στις 15-10-11.

Τους ευχόμαστε να ζήσουν

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

- Ο Αλέξανδρος Βουρλάκος του Αναστασίου πέρασε στο Πολυτεχνείο Χανίων, στο Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης.
- Η Μαρίνα-Αίγλη Ξανθοπούλου, κόρη του μέλους μας Ασπασίας Τριανταφυλλίδη, πέρασε στο Τμήμα Γερμανικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών .

Τους συγχαίρουμε και τους ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία

ΠΕΝΘΗ

- Στις 26-6-11 απεβίωσε η νύφη της Σοφίας και του Αντώνη Στεφάνου.
- Απεβίωσε και ετάφη στη Σύρο το μέλος μας, Ηλίας Γεωργίου Μαυρής.
- Στις 28-6-11 απεβίωσε στη Σύρο ο Δημήτριος Σαλίβερος, αδελφός του Νικολάου Σαλίβερου.
- Απεβίωσε η Μόσχα Ιωάν. Γεωργιάδη, αδελφή του Σαράντου Νομικού.
- Στις 26-8-11 απεβίωσε στη Σύρο ο πατέρας της Μαρίας Ρούσσου Πρίντεζη, Φραγκίσκος.
- Στις 20-10-11 απεβίωσε η Μαρκέλα Χούμη, αδελφή της Νίκης Χούμη.
- Η Μαρία Δρυμπέτα, χήρα Νικολάου, απεβίωσε στις 23-10-11.
- Απεβίωσε ο Ιωάννης Θεοδώρου του Μάρκου, πλοίαρχος Ε.Ν., θείος της Ρένας και της Πόλας Μουχτοπούλου.

Συλλυπούμεθα θερμά τις οικογένειές τους.

Το Καλαντάρι του 1950

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

Στο παρόν τεύχος συχεχίζουμε με το β' μέρος των αναμνήσεών μας.

ΙΟΥΛΙΟΣ

• Αναγνωρίστηκε από το Πρωτοδικείο Σύρου το «Σωματείο Νεοπολεμιστών Κυκλάδων ΑΚΡΙΤΑΣ». Οι 1.500 νέοι, που κλήθηκαν να παρουσιαστούν προς επιλογή στράτευσης στο νησί μας από το ΣΕΟ, ταλαιπωρήθηκαν για δυο εβδομάδες στην Ερμούπολη, ξόδευσαν τα χρήματά τους και τελικά τους δόθηκε κατάλυμα σε αίθουσες του Δημαρχείου και του Γυμνασίου Αρρένων.

• Την Κυριακή 9/7 έγινε τελετή στην πλατεία Ηρώων για την αποχώρηση των τελευταίων επαναπατριζόμενων τροφίμων της ενταύθα Παιδουπόλεως «Άγιος Ανδρέας».

Το ίδιο βράδυ αφίχθη με το «Κωστάκης Τόγιας», ερχόμενη από Τήνο, η Κυπριακή Πρεσβεία και χιλιάδες συμπολίτες μας τους υποδέχτηκαν στο λιμάνι, ενώ ανέβηκαν στο πλοίο να τους προϋπαντήσουν οι Αρχές της πόλης.

Ακολούθως η Κυπριακή Αποστολή, που είχε επικεφαλής τον Μητροπολίτη Κυρήνειας μετέβη στο Δημαρχείο, όπου τους δεξιώθηκε ο Δήμαρχος Ευ. Ξοχάκης.

• Το πρωί της 19/7 εκδηλώθηκε φωτιά στο σπίτι της Φρ. Τόπακα, που κατασβέστηκε από την Πυροσβεστική Υπηρεσία.

• Στις 21/7 ο λαός της Σύρας πραγματοποίησε ογκώδες συλλαλητήριο στην πλατεία Μιαούλη εκδηλώνοντας την επιθυμία του για Ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα. Μίλησαν από την εξέδρα ο Αρχιερατικός Επίτροπος αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Μαραγκός, ο Δον Γεώργιος Πρίντεζης, ο Δήμαρχος Ευ. Ξοχάκης και ο Γ. Κυπραίος. Ακολούθως ο λαός ενέκρινε ψήφισμα, το οποίο απεστάλη στη Βρετανική Πρεσβεία Αθηνών.

• Στις 30/7 το απόγευμα εκατοντάδες συμπολίτες μας, που κράταγαν μαύρες σημαίες, συγκεντρώθηκαν στην πλατεία και διατράνωσαν την αντίθεσή τους για τη διχοτόμηση του Εφετείου Αιγαίου. Κατά τη διάρκεια της συγκέντρωσης όλα τα καταστήματα παρέμειναν κλειστά, οι καμπάνες ηχούσαν πένθιμα και μεσίστιες σημαίες είχαν αναρτηθεί σε σπίτια και μαγαζιά. Διά ψηφίσματος αποφασίστηκε όπως αποσταλεί επιτροπή στην Αθήνα με επικεφαλής τον Μηνά Διακάκη.

• Θάνατος του νέου της πόλης μας Μάρκου Δ. Κωβαίου, απόφοιτου της Φυσικομαθηματικής Σχολής Αθηνών.

• Θάνατος την 17/7 της σεβαστής δέσποινας Σταματίνας χ. Ανδρ. Πασσά, το γένος Αλιπράντη, μητρός των γνωστών συμπολιτών μας.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

• Πέθανε στις 5/8 η καταξιωμένη λογοτέχνις Κατίνα Σιδερή, σύζυγος του μικροβιολόγου Αντωνίου Σιδερή, σε ηλικία 44 ετών από την επάρατο νόσο. Η Κατίνα Σιδερή είχε μαθητεύσει στη Σχολή των Φρερ στη Σύρα και κατά τη διετία 1930-32 μαζί με τη συνομήλική της Ρίτα Μπούμη-Παπά και τον Βικ. Παπαδάκη εξέδωσαν σε 21 τεύχη το μηνιαίο περιοδικό «Κυκλάδες», που σ' αυτό είχαν φιλοξενηθεί τα γνωστότερα ονόματα της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Η Σιδερή ανήκε στους εκπροσώπους της λογοτεχνικής γενιάς του Μεσοπολέμου στη Σύρα και με το πολυσχιδές έργο της συντέλεσε στον αγώνα για την ανέλιξη της κοινωνίας, δίνοντας έμφαση στα δικαιώματα της γυναίκας. Φεύγοντας κατέλιπε 22 διηγήματα, 20 ποιήματα, 6 θεατρικά έργα και το βιβλίο «Ένα χρονικό της Ιταλογερμανικής Κατοχής». Στην τελευταία της κατοικία την κατευόδωσε όλη η Σύρα, ενώ το πλήθος που την ακολουθούσε έκλαιγε ασταμάτητα. Ο Δήμος αποφάσισε να δοθεί στο όνομά της ένας δρόμος της Σύρας.

• Φοβερές διασπαθίσεις χρημάτων καταγγέλλει ο διευθυντής της Ηλεκτρικής Εταιρείας Σύρου Κίμων Ρόκκας, ο οποίος κατέχει το 30% της Εταιρείας έναντι 70% του Νικολάου Βαλμά και προσπαθεί να παρεμποδίσει τη χορήγηση δανείου 65.997 δολλαρίων, από το Σχέδιο Ανασυγκρότησης προς την Ηλεκτρική, χρήματα που προορίζονται για την προμήθεια μιας ηλεκτροπαραγωγού μονάδας 200 KW καθώς και τη μετατροπή του κεντρικού τμήματος του δικτύου σε εναλλασσόμενο ρεύμα από συνεχές.

• Στις 18/8 το πρωί κατέπλευσε στο λιμάνι μας η φέρουσα την Πλωτή Έκθεση του Σχεδίου Μάρσαλ θαλαμηγός, η περιερχόμενη τα ελληνικά λιμάνια προς διαφωτισμό του λαού για το συντελούμενο Σχέδιο Μάρσαλ. Η Έκθεση αποτελούμενη από μεγάλες φωτογραφίες εγκαταστάθηκε στην πλατεία Μιαούλη. Ταυτόχρονα μοιράστηκαν από τους Προσκόπους επεξηγηματικά δελτάρια, κονκάρδες και άγκιστρα για ερασιτέχνες ψαράδες, (για χάντρες και καθρεπτάκια δεν γίνεται λόγος) υπό τύπον δώρων για τους κατοίκους της Ερμούπολης. Το ίδιο βράδυ προβλήθηκαν στην πλατεία διαφωτιστικές ταινίες αναφορικά με το Σχέδιο Μάρσαλ και τον αγαστό τρόπο της αμερικανικής ζωής, ενώ κατά τα διαλείμματα της προβολής παιάνιζε η δημοτική φαμφάρα υπό το μαέστρο Γρ. Αδάμο.

• Επισκέφτηκε το πρωί της 27/8 την Ερμούπολη ο Πρωθυπουργός Σοφοκλής Βενιζέλος και παρακάθισε σε γεύμα, που του παρέθεσε ο Δήμαρχος στη Λέσχη Ελλάς.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

• Από 1/9 άρχισαν τα μαθήματα πιάνου της Σχολής της Ηλέκτρας Βροντιάδου.

• Το Εργατικό Κέντρο Κυκλάδων, με υπόμνημά του ζητεί από το Υπ. Οικονομικών την ίδρυση ενταύθα Κλωστοϋφαντουργικής Σχολής.

• Με απόφαση του Νομάρχη συστάθηκε προσωρινή επιτροπή Τουρισμού στη Σύρα εκ των: Ανδρέα Δρακάκη, Στ. Βαφία, Π. Καμπάνη, Π. Πάσσαρη, Αθ. Δήμου, Ν. Θεολογίτη και Αθ. Κρίνου.

• Κατά τη θερινή περίοδο οι Συριανές βιοτεχνίες λουκουμιών παρέμειναν χωρίς χορήγηση ζάχαρης, ενώ γνωστοποιήθηκε πως το μήνα Σεπτέμβριο θα χορηγηθεί η μισή μόνο ποσότητα από την προβλεπόμενη για κάθε βιοτεχνία.

• Από το Υπ. Οικονομικών διατέθηκε πίστωση 220 εκατ. δραχμών, για την επισκευή του κατά την Κατοχή ερειπωθέντος κτηρίου του Τελωνείου.

• Παρουσία πρωτοφανούς προσέλευσης φιλάθλων η «Ελλάς» Σύρου αντιμετώπισε στις 9/9 στο γήπεδο ΣΕΑΣ την ομάδα εργοστασίων Βελισσαρόπουλου Ν. Φαλήρου. Ο αγώνας έληξε 0-0.

• Μεταφέρθηκε το Αρχαιολογικό Μουσείο, από την πλατεία (παραπλεύρως φαρμακείου Μιχ. Ανδριωτάκη) στις τρεις αίθουσες της Δημαρχίας, όπου η παλαιά του στέγη, με μέριμνα του προϊστάμενου του Μουσείου, διάκονου Ευάγγελου Μονογυιού.

• Τεχνίτης εκκλησιαστικών σημάντρων άνοιξε χυτήριο καμπανών στα Βρυσαράκια.

• Στις 23/9 βρέθηκε πτώμα ανδρός έξω απ' το λιμάνι μας, το οποίο ανήκε στον Αντ. Μπενάκη 71 ετών εξ Αθηνών.

• Στις 25/9 δόθηκε στον κινηματογράφο «Αθηνά» συναυλία του τενόρου της Λυρικής Σκηνής Κώστα Σαμίου, τον οποίο συνώδευσε ευγενώς στο πιάνο η Αντρέ Διασίτη.

• Στις 30/9, 300 φίλαθλοι από το Ναύπλιο επισκέφτηκαν τη Σύρα συνοδεύοντας την ομάδα του Παναυπλιακού. Το απόγευμα της ίδιας ημέρας στο γήπεδο ΣΕΑΣ η τοπική «Ελλάς» νίκησε τον Παναυπλιακό 1-0.

• Θάνατος του παλαιού πλακουντοποιού Εμμανουήλ Παύλου.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

• Αξιοποιήθηκε από τη Λιμενική Επιτροπή το νέο τμήμα του λιμανιού στην περιοχή του Καρνάγιου. Πρόκειται για την κρηπίδωση και την αναβάθμιση της περιοχής του ορμίσκου, κόστους 400 εκατομ. δραχμών. Κατασκευάστηκε πλήρες αποχετευτικό δίκτυο στην παραλιακή περιοχή, ενώ για δεκαετίες

τα λύματα και οι αποχετεύσεις εκβάλλανε ακάλυπτες στο έδαφος. Δημιουργήθηκε με μολώσεις τεράστια παραλιακή πλατφόρμα, κατασκευάστηκε κρηπίδωμα με δέστρες για υποδοχή αλιευτικών και μικρών σκαφών καθώς και αξιοπρεπής χώρος περιπάτου.

• Με διαταγή της Γυμνασιάρχη Θηλέων Ευ. Μωραΐτου-Βάσου, οι μαθήτριες υποχρεώνονται να φορούν καφέ παπούτσια.

• Πέθανε στην Άνω Σύρα η Λουτσίνια Μαραγκού 83 ετών, σύζυγος του τελευταίου φύλακα (βαρδιάνου) της Πηγής, μακαρίτη Γαβριήλ Μαραγκού.

• Στις 16/10 το Δημοτικό Συμβούλιο Ερμούπολης συναίνεσε, όπως συναφθεί από την Ηλεκτρική Εταιρεία το δάνειο των 65.967 δολλαρίων της Αμερικανικής Βοήθειας προς βελτίωση του ανεπαρκούς φωτισμού της πόλης μας.

• Κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις στη Νομική Σχολή πρώτος εισήλθε ο Συριανός Μίμης Δεκλερής.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

• Οι συμπολίτες Εμμ. Κριαράς, Δημ. Γαλαντής και Κ. Βιτάλης, οδηγοί αυτοκινήτων ταξί, αγόρασαν από κοινού καινουργές λεωφορείο αμερικανικής κατασκευής και το δρομολόγησαν στη γραμμή Ερμούπολης - χωριών.

• Απεβίωσε στην Κορσική στην ακμή της ηλικίας του, ο καπετάνιος του Α/Π «Σταυρός», Σπύρος Βασιλικός.

• Κατά τον ποδοσφαιρικό αγώνα μεταξύ «Ελλάς» και «Άρη», για το κύπελλο στο Γυμναστήριο Πευκακίων και λόγω στενότητας γηπέδου οι ομάδες αγωνίστηκαν με εννέα παίκτες η κάθε μια. Μετά τη λήξη του αγώνα, όπου ο «Άρης» νίκησε με 3-2, οι φίλαθλοι μετέφεραν στους ώμους τους ποδοσφαιριστές μέχρι τα σκαλοπάτια της Δημαρχίας όπου έγινε η απονομή.

• Από το Συμβούλιο της Επικρατείας ακυρώθηκε η απόφαση «Περί αποσπάσεως του Πρωτοδικείου Μυτιλήνης από το Εφετείο Αιγαίου στον Πειραιά.

• Επιτεύχθηκε συμπληρωματική πίστωση 70 εκατ. δραχμών για την εκβάθυνση του λιμανιού μας στο τμήμα του αγκυροβολίου των παρωπλισμένων πλοίων, από την Ηλεκτρική Εταιρεία μέχρι τα ψαράδικα.

• Θάνατος στις 24/11 του αλευροβιομήχανου Γεωργίου Ασημομύτη.

• Ασφαλτοστρώθηκε η οδός Νησακίου και ανακατασκευάστηκαν τα θαλάσσια λουτρά, που είχαν καταστραφεί στην Κατοχή.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

• Αφίχθησαν στην πόλη μας προερχόμενοι εκ Ρουμανίας 636 ομογενείς αντιφρονούντες στο υπάρχον εκεί σύστημα. Οι αφιχθέντες εγκαταστάθηκαν με μέριμνα του ενταύθα παραρτήματος Ερυθρού Σταυρού και του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας στο ημιτελές κτήριο του Βαρδακείου Νοσοκομείου μας, το οποίο μέχρι πρόσφατα χρησιμοποιούνταν προς στέγαση της διαλυθείσας προ μηνών Παιδουπόλεως «Άγιος Ανδρέας». Οι πρόσφυγες είναι στην πλειονότητά τους επαγγελματίες ή επιστήμονες και ως άνθρωποι, διαλλακτικοί και μειλίχιοι. Ολόκληρος ο Συριανός πληθυσμός, παρά την οικονομική του δυσπραγία τους συνέτρεξε, οι βιομήχανοι της πόλης τους προσέφεραν εργασία και ρουχισμό, ενώ το Δημοτικό Συμβούλιο διέθεσε 3 εκατομμύρια δραχμές υπέρ αυτών.

• Άρχισε η επισκευή του καταστρώματος και των πέριξ τμημάτων στα Τρία Γεφύρια.

• Την παραμονή των Χριστουγέννων ομάδα 40 προσφύγων Ρουμάνων έψαλε αφιλοκερδώς τα κάλαντα στα σπίτια εκείνων, που μερίμνησαν για την εδώ αποκατάστασή τους.

• Το Σάββατο 30/12 δόθηκε στη Λέσχη «Ελλάς» ρεσιτάλ πιάνου από την Χαρ. Κλάδη-Σταθακοπούλου και τις μαθήτριές της. Στο βιολί συνώδευσε ο βιρτουόζος καλλιτέχνης Μανώλης Γερασιμίδης, καπετάνιος στο επάγγελμα.

Η πρωταθλήτρια Σύρου 1950 «Ελλάς»
Από αριστερά: Κ. Ζαρμπόνης (Χούλης), Μαθ. Συρίγος, Δ. Αργουδέλης, Μιχ. Καλαφάτης, Τοτοάνης, Ηλ. Χάλαρης, Μέμης Βαμβακάρης, Μαν. Μπούρδου, Γιαν. Λαιμός, Χαλκιάς και Μαν. Ψιχαλιάς. (Αρχείο: Γιάννη Λαιμού).

Η ετήσια θερινή εκδήλωση του Συνδέσμου μας

Όπως κάθε χρόνο, έτσι κι εφέτος έγινε με μεγάλη επιτυχία στις 17 Αυγούστου η ετήσια θερινή εκδήλωση του Συνδέσμου μας στο Dolphin Bay στο Γαλησσά.
Ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Συριανών κ. Δημ. Βαφίας απηύθυνε χαιρετισμό προς όλους τους παρευρισκόμενους και τους ευχαρίστησε για την αθρόα συμμετοχή τους.
Τη βραδιά εμπλούτισε με την υπέροχη μουσική και τα τραγούδια του, ο Πέτρος Παλαιολόγος.
Ευχόμαστε και του χρόνου να ξαναβρεθούμε με την ίδια πάντα επιτυχία.

Ευχαριστίες

Εκφράζουμε ιδιαίτερες ευχαριστίες προς τους δωροθέτες και χορηγούς του ετήσιου χορού μας, που με την ευγενική τους χειρονομία συνετέλεσαν στην πραγματοποίηση μιας απολύτως επιτυχημένης εκδήλωσης

Πρακτορείο ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΠΑΡΙΣΗ
Πρακτορείο Κ. ΓΑΒΙΩΤΗ
Πρακτορείο Π. ΜΠΟΥΝΤΟΥΡΗ
Πρακτορείο «ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ»
Κοσμηματοπωλείο «ΑΝΤΩΝΑΚΑΚΗ»
Εκδ. «ΑΚΤΙΝΑ» Ν. Ψιλλόπουλος
Λύκειον Των Ελληνίδων
Ξενοδοχείον «ΕΡΜΗΣ»
Βιβλιοθήκη Ερμουπόλεως
Ζαχαροπλαστείο «ΑΠΕΡΓΗ»
Ξενών «ΛΙΛΑ»
«ΜΕΓΑΡΟΝ» Γεωρ. Ζορμπάνος
Μ. ΜΑΚΡΟΥΛΑΚΗΣ
Μαρ. Νικ. Ξαφούλη-Αγιωτάκη
Κατάστημα «ΛΕΥΚΗ ΓΡΑΜΜΗ»
Κατάστημα «ΤΡΑ-ΛΑ-ΛΑ»
Κατάστημα «VERSUS»
Κατάστημα Ενδυμάτων «EMPORIO»
Κατάστημα Παιδικών «BALLOON»
Κατάστημα Δώρων «ΜΗΛΟ»
Κατάστημα Ι. ΤΑΛΑΣΛΗ
Κατάστημα Οπτικών «ΠΑΠΑΦΙΓΚΟΥ»
Vodafone
Κατάστημα «ΓΕΡΜΑΝΟΣ»
Κατάστημα Ηλεκτρικών «Αντ. Φρέρης»
Ζαχαροπλαστείο «ΑΓΓ. ΚΕΧΑΓΙΑ»
GOODY'S
Φαρμακείο «ΕΛ. ΑΡΜΑΚΟΛΑ»
Πιτσαρία «La Mamma»
Καστρί
Γαδ Λούης
Ανδριάννα Καραβέλα
Κατάστημα Οπτικών «ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΗΣ»
Ζαχαροπλαστείο «ΑΘΥΜΑΡΙΤΗ»
Ζωζεφίνα Παπαμανώλη
OKIO Café
PLAZA Café & Croissant

ΧΟΡΗΓΟΙ

Τυποκυκλαδική (Προσκλήσεις Εκδηλώσεις), *Αμάντα Σαρρή* (Επιμέλεια Αφίσσας & Καταλόγου), *Νικόλαος Χατζίρης* (Εκτύπωση Αφίσσας), *Πρέκας* (Παστελαριές), *Λουκουμ. Συκουτρή* (Χαλβδαδοπιτάκια).

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Ο εορτασμός του πολιούχου του νησιού μας Αγίου Νικολάου

Σας προσκαλούμε στην καθιερωμένη πλέον εορτή του πολιούχου του νησιού μας, την **Κυριακή 11 Δεκεμβρίου 2011** (πρώτη Κυριακή μετά την ημέρα της εορτής του Αγίου), που θα γίνει με κάθε λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια στον **Ι. Ναό Αγίου Γεωργίου Καρύτση** στην **πλατεία Κλαυθμώνος**.
Θα γίνει μεταφορά της εικόνας από τον Ι. Ναό του Αγ. Νικολάου της Σύρας για προσκύνημα.
Μετά την Αρχιερατική λειτουργία θα ακολουθήσει αρτοκλασία.
Στη συνέχεια θα συναντηθούμε στη Στέγη μας επί της οδού 3ης Σεπτεμβρίου 56, 5ος όροφος, όπως γίνεται κάθε χρόνο.

ΔΩΡΕΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΜΑΣ

Εισπράχθησαν -για φιλανθρωπικούς και άλλους σκοπούς- τα εξής ποσά:

- **Οικ. Νινέτας Κοντογιώργη στη μνήμη Μαρίας Κωστοπούλου ..€50**
- **Καίτη Φακορέλη στη μνήμη Μαρίας Κωστοπούλου ..€50**
- **Συνήθης Ανώνυμος €50**
- **Μιχαήλ Δεκάριστος στη μνήμη αδελφής του Καλλιόπης Δεκαρίστου €50**
- **Μπίλιω Κολόττου €50**
- **Ανώνυμος Συριανός €50**
- **Γεώργιος Ξύδης €100**
- **Συνήθης Ανώνυμος €50**

Τους ευχαριστούμε και υπενθυμίζουμε τον λογαριασμό μας στην ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ με αριθμό: 8 4 3 8 8 3 7 8 για όσους θέλουν να καταθέσουν τις δωρεές τους.

Το BAZAAR του Συνδέσμου μας

25, 26 και 27 Νοεμβρίου 2011

Για μια ακόμα φορά, συνεχίζουμε την καθιερωμένη πλέον παράδοση των τελευταίων χρόνων, και πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων, διοργανώνουμε το BAZAAR του Συνδέσμου μας. Το BAZAAR θα γίνει στις αίθουσες της Στέγης μας, επί της οδού Γ' Σεπτεμβρίου 56, στον 5ο όροφο, στις 25, 26 και 27 Νοεμβρίου 2011, από τις 10 το πρωί έως τις 8 το βράδυ.

Θα σας περιμένουμε όλους,

γιατί η παρουσία σας είναι απαραίτητη για την ενίσχυση των σκοπών και του έργου του Συνδέσμου μας.

Μερικές από τις δημιουργίες μας τις οποίες θα βρείτε στο Bazaar μας. Επίσης, θα έχουμε παραδοσιακά προϊόντα της Σύρου και σπιτικά γλυκά και ποτά.

CAFÉ - BAR
ΜΕΓΑΡΟ ΑΝΔΡΟΥΛΗ
Ζορμπάνος Γιώργος
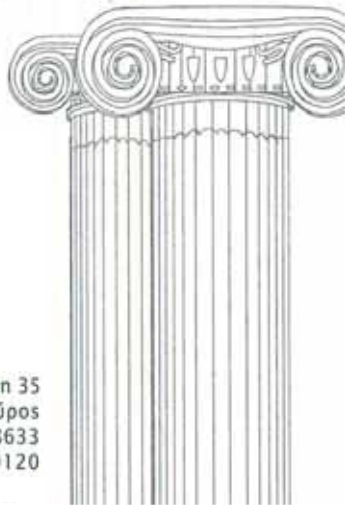
Πρωτοπαπαδάκη 35
Ερμούπολη, Σύρος
Τηλ. 22810 88633
Κιν. 6936 579120

Stampa Land
Σαλάχας Αντώνης
Κιν: 6937 41 68 55
asalahas@stampaland.gr
Λυκούργου 96, Καλλιθέα Τηλ: 210 9570763, Fax: 210 9570793
www.stampaland.gr

ΚΟΥΤΡΑΣ Α. ΑΓΓΕΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Μαιευτικής - Γυναικολογίας
Εξειδικευθείς στη Γυναικολογική Ογκολογία
R.P.C.I. - USA

Ε.Α.Ν. ΠΕΙΡΑΙΑ «ΜΕΤΑΞΑ»
ΤΗΛ. 213 207 9545
213 207 9524
Οικία:
Τηλ. 210 5814619
Κιν. 694 4383955
e-mail: koutrasa@yahoo.com

Καλλιτεχνικό Εργαστήριο Μαρμαρογλυπτικής
• Ανάγλυφα
• Υπέρθυρα
• Γράμματα
• Ζωγραφική παιδικών δωματίων
Μπιρμπίλη Δέσποινα
Αχλάδι Βάρης
Τ. Κ. 84700 - Σύρος
τηλ. 22810 83869 - 61108
6937210789

Blue Star Προορισμοί

Blue Star®

*Η γραμμή ΠΕΙΡΑΙΑΣ-ΗΡΑΚΛΕΙΟ εξυπηρετείται από την Superfast Ferries, μέλος της Attica Group.

Blue Star Ferries®

κανείς δεν μας ταξιδεύει καλύτερα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΘΕΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΣΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ Ή ΣΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ BLUE STAR FERRIES: ΑΘΗΝΑ/ΠΕΙΡΑΙΑΣ: 210 89 19 800, ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: 2310 560 700, ΗΡΑΚΛΕΙΟ: 2810 347180

bluestarferries.com

μέλος της Attica Group